

José Rodrigues dos Santos

Isteni formula – Einstein utolsó üzenete interjú

- Mr. Santos, Ön egyszerre író, újságíró, egyetemi oktató és haditudósító. Miként indult pályafutása és jelenleg melyik szakmáját érzi magához a legközelebb?

JRS: Macauban, egy Kínában található portugál kolóniában kezdtem a pályámat rádió riporterként. Miután végeztem a Lisszabon Egyetemen a BBC-nek, a portugál közszolgálati televíziónak, a TV RTP-nek, illetve a CNN-nek dolgoztam. Mindegyik munkámat szeretem: az újságírót, az egyetemi oktatót, a regényírót - nem tudnék választani közülük.

- Mikor gondolt először arra, hogy ír egy regényt és honnan jött az ötlet?

JRS: A Portugál Regényírók Egyesületének elnöke mindig is mondta, úgy látja, jó író válna belőlem, de én nevettem az ötleten. Egy napon aztán sarokba szorított és felkért, hogy írjak az irodalmi magazinja számára egy rövid történetet. Erre nem lehetett nemet mondani, így vonakodva bár, de elfogadtam a felkérést. Megírtam a rövid történetet és ekkor vettem csak észre, hogy 200 oldalasra sikeredett. Már nem volt többé egy rövid történet. Ez lett az első regényem és ettől kezdve már nem volt visszaút.

- Az eddigi hét regénye mind bestsellerek nem csak Portugáliában, de a világ számos más részén is. Gondolt arra, hogy ennyire sikeres lesz?

JRS: Akarja, hogy őszinte legyek? Erre álmomban sem gondoltam. De az élet tele van meglepetésekkel!

- Van kedvenc regénye az eddig megjelent hét kötet közül?

JRS: Minden regényemet gyermekemként szeretem, nem tudnék közülük választani.

- A riporter munkásságáért eddig háromszor díjazta a CNN, két alkalommal a Portugál Sajtó Klub, ezen kívül jelölték a 2010-es IMPAC Dublin Irodalmi Díjra is. Mennyire fontosak a díjak az Ön életében?

JRS: Díjakat kapni természetesen jó. Ki ne szeretne elismerésben részesülni? Számomra azonban az igazi elismerést a közönség visszajelzése jelenti. Rengeteg e-mail-t kapok a legkülönbözőbb korú és szociális helyzetű emberektől, akik azt írják, hogy ez vagy az a regényem volt életük eddigi legjobb olvasmánya. Ehhez semmi sem fogható.

- Tudna nekünk mondani valamit a terveiről? Készül már a nyolcadik regénye?

JRS: Hát persze! De ez most még titok...

- Az *Isteni formula* lesz az első Magyarországon megjelenő regénye. Nálunk is olyan nagy sikert remél, mint a világ többi részén?

JRS: Bízom benne, hogy így lesz. Az e-mail-ek jelentős része az *Isteni formulával* kapcsolatos. Ez a könyv megváltoztatta azt a módot, ahogy a világra tekintek és nagyon sok olvasómtól kapok hasonló visszajelzéseket.

- Gyakran hasonlítják Dan Brownhoz. Mit gondol erről az összehasonlításról?

JRS: Dannel tavaly októberben találkoztam szülővárosában, Exeterben. Nevettünk ezen az összehasonlításon. Úgy gondolom, hogy az én regényeim különböznek Dan regényeitől. De ha néhányan úgy gondolják, hogy hasonlóak, én ezt igazán nem bánom. Olvassák el őket és meg fogják látni, hogy mennyire mások.

- Honnan jött az *Isteni formula* alapötlete? Mi inspirálta a regény megírására?

JRS: Az inspirációm a tudomány volt. Amikor a Lisszabon Egyetemen készítettem a doktori disszertációm, bizonyos matematikai és fizikai törvényszerűségeket és felfedezéseket kellett tanulmányoznom és meglepődtem azon, hogy a tudomány milyen közel került ahhoz, hogy felfedje Isten létezésének misztériumát. Amikor úgy döntöttem, hogy megírom az *Isteni formulát* már ismertek voltak előttem ezek a felfedezések, ha nem is teljes mélységükben. Ez a tudás már létezett tudományos körökben. Az én szerepem az volt, hogy ezt az információt kiemeljem a zárt tudományos körök világából és szórakoztató formában a nagyközönség elé tártam. Az Isteni formulában van egy szerelmi szál és egy kémtörténet is, ez fikció. De a tudományos információ nem kitalált, az teljes egészében valós.

- A regény központi kérdése Isten létezésének dilemmája. Mit gondol, mennyire releváns ez a kérdés napjainkban?

JRS: Ki ne szeretné ezt tudni? Ez minden idők egyik legnagyobb misztériuma és eddig még soha nem sikerült a kérdésre választ találnunk. A gond az volt, hogy nem a helyes irányból közelítettük meg a kérdést. Mindenki a Biblia Istenét próbálta megtalálni. De ki is Ő valójában? Egy öreg ember fehér szakállal, aki letekint a Földre, hogy megvédjen bennünket? A tudomány Őt nem találta meg. De ha Istent másképpen határozzuk meg, akkor van néhány válaszunk. Ahhoz, hogy Istent megtaláljuk, először azt kell eldöntenünk, hogy mi ő. Isten nem egy szakállas öregember. Ez csak a mi képzeletünk terméke. Ha Istent tudományos módon szeretnénk meghatározni, akkor a Világegyetemben két árulkodó bizonyítékot kell keresnünk: az intelligenciát és a szándékosságot. A tudósok mind egyetértenek abban, hogy a Világegyetem intelligens teremtés eredménye. Ami a vita lényege: véletlen vagy szándékos ez az intelligencia? Ez a kulcskérdés. Ha az Univerzum létrejött egy véletlen eredménye, akkor Isten

nem létezik és az életnek nincs értelme. Ha azonban az Univerzum szándékkal jött létre, akkor Isten létezik, és az életnek van értelme – bár elképzelhető, hogy az élet értelmére soha nem fogunk rájönni. A lényeg, hogy a tudomány fedezett fel olyan bizonyítékokat melyek azt igazolják, hogy a Világegyetem nem véletlenül jött létre. Az *Isteni formula* ezekről a bizonyítékokról szól.

- Az *Isteni Formula* nagyon erősen épül a fizika és a matematika tudományos eredményeire, mint például a kvantum fizika vagy a relativitáselmélet. Hogyan szerzi meg és kezeli ezt a rengeteg tudományos ismeretet?

JRS: A tudományos ismeretanyagot úgy kezelem, hogy bárki gimnáziumi végzettséggel képes legyen azt megérteni. Számptalan e-mail-t kapok fiatal olvasóimtól, akik ilyeneket írnak: „Tudja, amíg nem olvastam a regényét azt gondoltam, hogy a matematika és a fizika unalmas. De ez szenzációs!” A regényben képeket használok arra, hogy az információt érdekesítő módon tolmácsoljam. Egy példa: ha megkérdezek egy mérnököt arról, hogy mi az a televízió, akkor ezt fogja mondani: „Nos, a TV drótokból, chippekből és elektronikus alkatrészekből áll.” Természetesen igaza van. De teljes leírást adott-e a televízióról? Mi van a hírekkel, a sportközvetítésekkel, a filmekkel, a beszélgetős műsorokkal és a valóság show-kkal? Hasonlóképp, ha megkérek egy tudóst, hogy magyarázza el nekem, mi is a Világegyetem, akkor azt fogja mondani: „Nos, a világegyetem elektronokból és protonokból és molekulákból és bolygókból és csillagokból és galaxisokból áll.” És igaza van. De teljes leírást adott-e az Univerzumról? A mérnök és a tudós is a hardvert írták körül. De mi az a szoftver, ami a hardveren fut? Mi az a program, amit a Világegyetem mutat nekünk? Ezekről a kérdésekről szól az *Isteni formula*.

- Az *Isteni formula* egyik legmegdöbbentőbb vezérfonala, hogy a misztikum és a spiritualitás mennyire közel tud kerülni a tudományhoz. Valóban úgy gondolja, hogy az ősi spirituális gondolatok és a legfrissebb tudományos eredmények alátámaszthatják egymást és azonos irányba vezethetnek bennünket?

JRS: El kell olvasnunk néhány ősi szöveget és össze kell őket vetnünk a legfrissebb tudományos felfedezésekkel. Erre nincs különösebb magyarázatom

eltekintve attól, hogy észrevettem, hogy ezek a titokzatos összecsengések valóban léteznek.

- Miközben írta az *Isteni formulát* ellátogatott Tibetbe, a Buddhizmus egyik központjába. Mi volt a jelentősége ennek az útnak?

JRS: Tibet fontos szerepet játszik a regény kitalált elbeszélő részében. Ennél azonban sokkal fontosabb, hogy színhelyül szolgál az *Isteni formulában* elmagyarázott egyik legizgalmasabb tudományos felfedezéséhez. Erről nem mondhatok többet, mert ezzel előre lelőném a poént.

- Az *Isteni formulában* személyes nézetét fejtí ki a világról, az Univerzumról és a Teremtésről?

JRS: Amikor nekikezdtém a kutatásnak agnosztikus állásponton voltam – egyszerűen nem tudtam, hogy Isten létezik-e vagy sem. Miután elkészültem a könyvvel, azt kell, hogy mondjam, arra a meggyőződésre jutottam, hogy Isten létezik. De ez nem a Biblia Istene. Ez valami egészen misztikus és elgondolkodtató. Egyet ígérhetek: amikor azt állítom, hogy ez a könyv Isten létezésének tudományos bizonyítása, akkor ez nem marketing eszköz részemről. Azt nyújtom, amit ígérek. A könyvet úgy kell olvasni, mint egy rejtvényt. Az olvasó minden fejezetben összegyűjt egy kis darab puzzle-t egészen a regény végéig, amikor is összeáll a teljes kép. *Tudni fogja*, mi a válasz.